

Stor skogskonferens i ryska Karelen: Hotbilder och hopp för den nordliga skogen

Den boreala skogen, taigan, sträcker sig över hela den nordliga hemisfären och är därmed världens största terrestriska biom. Stora delar av skogen är fortfarande idag orörd, men med utvecklingens frammarsch och klimatuppvärmningen som två faktorer som i allt högre grad för med sig förändring och förstörelse har skyddet av skogen blivit ett akut tema.

Vivi Bolin

Behovet av *immediate actions* – omedelbara aktioner – betonades upprepade gånger under Taiga Rescue Networks konferens i Petrozavodsk och fick medhåll från de många representanter från en bred skala av internationella aktörer som samlats för att diskutera skogens framtid.

Koldioxidhandel och skogsskydd

Hotbilderna mot taigan är många och prognoserna dystra. Avverkningen av skogen sker i snabb takt speciellt i fallet Ryssland där stor del av avverkningarna är illegala (cirka 20 procent enligt Greenpeace i Ryssland). I och med att den boreala skogen upptar en tredjedel av världens totala skogsareal står det klar att skogen i sig bär unika värden för såväl biodiversiteten som funktionen som koldioxidsänka.

I skuggan av den kommande förnyelsen

av Kyotoprotokollet debatteras det vitt och brett om huruvida skogen bör beaktas i utsläppshandeln.

En person som signalerar med varningslamporna när utsläppshandel och skogsskydd nämns i samma mening är Larry Lohmann, en av de grundande medlemmarna i Corner House UK, en ideell forsknings- och kampanjgrupp med högt internationellt anseende.

Lohmann skrader inte orden:

”Koldioxid-offsetsystemet betyder inte en automatisk minskning av koldioxidhalten även om ekonomerna gärna vill låta oss tro det. Planerna som finns på att pumpa in en massa pengar i skogsskyddet genom en enhetlig koldioxid-skog-utsläppsmarknad skulle inte fungera. Vi har sett att pengarna lätt fastnar i händerna på konsulter som inte vet ett dyft om skogsskydd. Har vi ens överhuvudtaget tid att försöka utveckla ett fungerande system för marknaden? Antagligen skulle utsläppshandeln endast skapa

förvirring och splittring mellan olika aktörer och inom miljörörelsen.”

Rysk skog i finskt papper

Ett ämne som sätter myror i huvudet på en stor del av konferensdeltagarna är den nya ryska skogslagen. Workshops och föreläsningar hålls i ämnet för att öka förståelsen, men till slut känns det som om den enda rätta konklusionen är att systemet är komplicerat, motsägelsefullt och har en rad olika brister som tar sig uttryck i illegal avverkning. Industrins inflytande väger tungt och då ansvaret för övervakning förflyttats till regionalnivå där resursbristen oftast är skriande så är det en lätt match för industrin att muta sig genom systemet.

Man vet att 66 procent av det trä som importeras till Finland är av ryskt ursprung, okänt är hur mycket som avverkats illegalt. Finland har gjort försök att följa upp träets ursprung, men någon garanti finns inte för att det som tas över gränsen inte har tvekatig bakgrund, så som illegalt avverkat eller med härstamning i de små fläckar av urskog som fortfarande finns kvar. Till och med Metsäteollisuus talesman, Antti Otsamo, medger att det ligger en utmaning för den finska skogsindustrin i att följa rysk lag då lagarna förnyas.

Karelen i fokus

Att konferensen ordnades i Karelen gjorde att områdets problem fick speciell uppmärksamhet. Endast 5,6 procent av den totala mängden skog och endast 2,6 procent (360 hektar) av urskogen i Karelen är skyddade och till och med dessa naggar skogsindustrin i kanterna. Aktiva lobbare så som SPOK, miljöskyddsorganisation med fotfäste i Karelen och värd för konferensen, kan dock visa upp siffror som inger hopp om en bättre framtid. Från och med i sommar gick skogsindustrin in för att frivilligt skydda 50 000 hektar urskog i Karelen. Men som med många andra beslut i Ryssland saknas garantier och sanktioner för att se till att löftet följs.

Professor Ilkka Hanski från Helsingfors

Professor Ilkka Hanski föreläser om den nordliga skogens skyddsbehov.

MAGNUS ÖSTMAN

Skyddad skog i ryska Karelen. Nichni-Svirskij naturreservat vid Ladogas östra kust omfattar 20 000 hektar myrmarker och skog, som delvis utgörs av urskog.

universitet, som under konferensen talade under rubriken ”Hur mycket är tillräckligt” betonar att det är viktigt att se till att samma misstag som gjorts i Finland inte upprepas i Karelen.

– Forskningen tyder på att vi behöver stora skyddade områden. Endast små fläckar är inte tillräckligt för att bevara nyckelbiotoper, säger han och jämför med hemmaplan där biodiversiteten blivit lidande då planeringen av skyddsområden gjorts bristfälligt. Finland bör samarbeta med Karelen istället för att gräva gravar”.

Samarbete mellan aktörer

Svaret på frågan hur man bäst skyddar skogen dryftades under konferensen ur olika perspektiv. De svenska deltagarna kunde berätta succéhistorier som följt sedan Sverige införde en lag som kräver att information om alla planerade kalhyggen skall finnas tillgängligt på internet i god tid före avverkning. Svenska naturskyddsföreningen och Fältbiologerna utför inventeringar i områdena och sätter stopp för planerna om området visar sig ha högt skyddsvärde. Samma metod kunde användas i Finland om myndigheterna gick med på större öppenhet.

Olli Turunen från Finlands Naturskyddsförbund, Birthe Weijola från Finland som jobbat som volontär i Murmansk och Kathy Harris från Taiga Rescue Network.

I Ryssland är öppenhet ännu en utopi och metoderna måste vara annorlunda. Per Angelstam, professor vid Sveriges lantbruksuniversitet och Olli Turunen från Finlands Naturskyddsförbund är ense om att ett samarbete mellan olika aktörer på olika nivåer behövs.

– Problemet ligger i att användningen av skogen endast är inriktad på skogsbruk och inte beaktar möjliga andra användningsformer såsom rekreation, turism och bärplockning. De olika intresseområdena bör samarbeta för att komma fram till hållbara lösningar, säger Turunen.

Angelstam betonar att skillnader länder emellan är för stora för att man skall kunna

generalisera metoderna att skydda skogen.

– De olika aktörerna och intressenterna har makt. För att skydda skogen behövs planering och arbete på olika nivåer.

För Taiga Rescue Networks del ligger framtiden nu stadigt utstakad.

– Tillräckligt mycket av skogen bör skyddas och resten skall brukas på ett sätt som är bra ur såväl ekologisk som socioekonomisk synvinkel”, säger Jonas Rudberg från Svenska naturskyddsföreningen som verkat som ordförande för TRN i ett och ett halvt år.

”När jobbet är gjort kan vi njuta av skogen utan att behöva fundera på att rädda den, men det tar en lång tid till dess”.

Mer information om nordliga barrskogar och deras skydd: www.taigarescue.org

VIVI BOLIN